PRETIUM OPERÆ

Suum tandem,

* PRETIOSISSIMA *,

VT QVÆ PRO ALBIS CALCULIS,

NIGRIS ETIAM PRO CALCVLIS,

Quænam illa sit ambigas?

MARIA

QUÆ, UT QUAS A CONCEPTV COLLEGERAT,

EXPLICARET DIVITIAS,

Nec mirum, Verbum edit, vocalis Gemma:

Ab ore, in Sapientiæ manus, tradita,

Pondus eius ne quære: ingens est adeo, vt sustinendæ,

Non ideo tamen in imum ponderosior vergit,

Colorem, mira in eius varietate, certò deprehendes,

PHILOPHIA FACTURA,

Excussit lapidem,

* IN GEMMA: *

AD NOTAVERAT GEMMA DIEM CONCEPTVS,

EXTREMAM DIEM GEMMA CONSIGNET.

Nec verò cupies: capi namq; nõ potest

VIRGO

THESAVROS OMNES SCIENTIÆ DEI,

EFFVDIT IN VERBO:

Longè pridem prodierat ex ore Altissimi

Aureas, & adinvenit eas, & effecit.

Potentiam, fecerit Deus in brachio suo:

Sursum enim gravitat, cum sit Dei pondus.

Si ex ipsa, æternæ lucis candorem effluxisse memineris.

Hac ergo, vt pro lauro, gemma, *D. MICHAELEM DE SOTOLONGO*, Regalis D. Ildeph.

Collegij, violaceâ trabeâ insignîti, victrix coronet Dñæ suæ sine labe ceptæ, decolor, Vniversa iterum sistitur Philopha.

[+]

EX SUMMULIS.

TErminus logicus est: *pars enuntiatio assignata logicalis*: vnde copula formalis nunquam potest esse terminus [idemque dicendum de adverbijs, & casibus obliquis, bene verò est terminus materialiter acceptus seu in quantum subiecti, aut prædicati munus exercet. Voces extra propositionem remotè etiam, & aptitudinaliter sunt termini. Propositio sive simplex omnino sit, & indivisibilis actus, sive ex triplici actu distincto resultet, habet propriè, & rigorosè terminos. Suos etiam terminos proprietates habet propositio vocales: voces immediatè, & primariò sig, secundariò verò, & mediatè conceptus formales significant. Similiter Scriptura primariò, secundariò voces significant. Nulla est dubia propositio, cui assignari contradictoria non possit. Dissensio modo sciendi, qui quidem est *ordinata adhæsio intellectiva*, in definitionem, divisionem, & argumentationem est adæquata. Ex quibus definitio adæquata in apræhensione complexa; nullius verò in iudicio, vt adstruunt aliqui, consistit. Nec vt alij volunt, divisio essentialis actualis est diversis modus sciendi: definitione essentiali actuali. Omnis, & solus syllogismus perfectus est formalis argumentatio.

DE LOGICA IN ORDINE AD SE, ET AD OBIECTA.

LOgica, quæ rectè definita est *facultas recte disserendi* tam actualis, quam habitualis non est simpliciter nata ad alias scientias; tum quoad finem perfectum, tum quoad imperfectum. Finem acquirendas alias, vero moraliter, & edũ quidem ad id quod perfectum finem acquirendas maxime ad ultimum. Præterea cum Logica sit practica, vel etiam demõstrative procedat, sitq actuum rationis directiva, inde est, quod, præter quam est ars liberalis, sit scientialis, & simpliciter practica, scientia inquam non speculativa, tam quoad partem Analiticam, quàm quoad topicam, & Sophisticam. Habitus logicæ cùm neque per modum materiæ, & fræ, neque per modum principiorũ vniantur, inde est, quod non vniantur physicè: at verò vniuntur vnione morali, seu aggregatiua. Vnde Loga habitualis ẽ est simplex qualitas. Obiũ materiale adæquatum, & per se Logæ coalescit ex vocibus, & rebus intellectis ordinatis. Finis verò obtinendi sunt eius obiecta materialia omnia, & vtilia. Ens rationis quidem esse finale Logæ obtum, quare diligentias passiva actuum mentis solũ est obtũ finale ipsius. Logæ aũ se considerata est obtum attributionis modo sedi in eâ; Logæ à Arlæ, provt ad nos devenit syllogismus in communi est ars, & scientia. Demonstratio, neutiquam verò demonstratio.

DE DISTINCTIONIBVS.

DIstinctio, quæ est *ratio quæ vnum non est aliud*, & si ob penuriam vocum non aliter, quàm per negationem explicetur, nihilominus formaliter in positivo; non in negativo consistit. Inter prædicata creata realiter identificata nec dare, nec dari potest distinctio formalis ex natura rei, sicut neque admittenda est inter eadem prædicata distinctio virtualis, quæ sit capacitas ad salvanda duo prædicata contradictoria intrinseca; bene verò potest admitti distinctio virtualis lata, quæ nimirum fundatur in æquivalentia rebus realiter distinctis, in eâdem entitate reperta. Distinctio rationis ratiocinatæ, illa, videlicet, quæ sit ab intellectu cum fundamento in re, nullo modo fit per cogitationem attingentem omnia, & singula obiecti prædicata nullo prædicato incognito remanente; prædicta ergo distinctio solum fit per cogitationem attingentem in phantasmate substituto vnum prædicatum rei, realiter cum ipsius rei cæteris prædicatis identificatum, ita, vt cætera alia prædicata omnino incognita remaneant: quare reiscienda est, vt pote superflua præcisio formalis; admittenda quæ vt necessaria obiectiva ad distinctionem raonis ratiocinatæ.

DE ENTIS, & MAA PRIMA.

PRincipia intrinsecæ physica sunt, *ex quæ ex se sein vicem sunt. neq, ex aliq, sit ex ipsis omnia fiant*, ex quibus duo tantũ sunt principia in subto esse, maa, nempe, & fra: vnde illud, sicut & quodvis aliud positiue, nũ nec habuit vnitatem, tanquã primũ. Compositũ in fieri per generationem duo iidem sunt principia, proximè requisita: Ens quod in fieri provt est mutuo, præ mãa, & fra constituitur includat privatione eam in priõe necesse fuit, ut in fieri provt est versio est: vnde in fra maa, fra antiqua, & fra novã trunc principiatur. Fra illa, quæ omnimode præcedit, per accidens se habet ad mutationẽ, idem q est dicendũ de privatione fræ antiquæ, tũ novæ in eversione. Physica maæ primæ essentia stit in eo, qd sit *subsitaa in completa mãa sua ordinata ad suum subsitaale, vt cum illa totum subsitaale ipsum constituat receptiva fræ substãtialis, & vltimo complẽtiua*, & perfectiua. Physica autẽ maæ essentia in eo stat, qd *sit pars subsitaalis, ex ala specifica ipsius*. Mephyca autẽ maæ essentia in eo stat, qd *sit pars subsitaalis, ex ala specifica ipsius*, ex quæ ipsi, detrahi, & collocari in alterius ipsi entis ipsi per aliquid subsitaale sibi adventicium. Omnis maa corporũ sublunarium, quã novimus ẽ eiusd. speci, nisi forsan, native, id & potius. Polis in ẽntia sublunaris spei distabea, quã novimus. Nõ est impossibile maa celestis, ac sublunaris esse diuersæ speciei,

DE DEPENDEA, & APPETITV MAÆ.

INnatus maæ appetitus, adhuc ad finã præsentem sui esse desiderij, nullatenus verò est, ut esse possit gaudij: talis appetitus fluit ex eius ad omnes formas, quarum est capax naturaliter ordo: semper quippe in forma corruptas specificæ, non in ipsas, provt cum circunstantijs reproducionis siũctas. Nec non æque perfectionis minus perfectum innate rapitur. Nec id seratur in framquam in suum complementum, argumentum maa dependeam à priori à forma, cum abilla non dependeat, tanquam á causa in aliquo gere. Vnde sm posteriori dependet ab illa, ita vt maa vim pariatur in denegatione omnis fræ: cũ quibus ne stat, qd eadẽ, quibus maa omni forma spoliaretur, vt supernaliter ebit accidentia eadem. Deus, vt author naturalis illam destituere, quare in hoc sensu naturaliter existeret sine fra. Qui si omni nudaretur fra, conservaret quidẽ à D. eodem influxu actionis qd eadẽ, quã observabat dũ erat sub fra: quã ob rem alterno illa maa, nisi sm quid subi. am, seu & quomodũ naturalis est. Maa independẽter à fra propriam existentiam habet [independenter enim ab illa est pura potentia, ñ logica] imo adhuc admissa realiter inter essiam, & existẽa distinctionẽ, maa existeret p. existẽa propriã ab existẽa fre distã. Si vacua in apto est existere, ex actuare, ñ frę.

DE FORMA, & PRIVATIONE.

FRæ substantialis metaphysica esse in eo stat, qd sit *pars substãtialis determinans subsitãs ad aliquid specifice entis simpliciter*, physicè ẽ in eo, qd sit *actus ultimus maæ omnem substãtialem per se actũ illa sustinens*. In omnibus substãtis corporeis via cibo, præter animãtia quæcũq; illa sit, dari alia fra substãtialis maalis corporeitatis. Et nasitur nequeat dari in eadẽ maa duplex fra non subordinata per se, divinitus, sicut etiam eadem substãtialis fra duplicem maam informare valet. Fra substãtialis per se multiplicitus, produci, ac conservari independenter à maã. Omnes fræ substantes etiam elementorum defacto educuntur ex poa maæ: imo & fræ cælestes (non loquor de Empyreis) edũ fuerunt ex maæ potentia, in 1. mundi positione. Et forma materialis dependeat à priori à maã; non tamen dependet ita essentialiter, vt neque diuinitus valeat independenter à materia produci, quo in casu conservaret fra cælestis supernaturalis, non solum quoad substantiam, sed etiam quoad modum. Privatio est carentia fræ in subto, capaci illam habendi. Privatio sicut & quælibet alia carentia, non est aliquid positivum, independenter ab illa existens, nec aliquid negativum, aut impedimentum creatum, vel increatum existentiæ oppositum: sed purum nihil.

DE ACTIONE, PASSIONE, & INFINITO.

LIcet actio sit de aceptu motus, qui explicabilis ad *illa existentis in potentia proximo fieri*, quod tanqm non est de aceptu actionis, licet quoad nos motus, motus autem ex suo fieri phyco rationis pus motus nõ est defacto verò absque motu ne non datur motus. Actio vero sub ea, qua ab intellectu apprehendit philosophice definitur: *existentia agentis, in quantum agentis, & ita actio, existentia passivi, in quantum passivum*. actio, & passio realiter sunt idẽ defacto omnis actio realiter ab agente, defacto ẽ distincta: at vbi quis de pria ẽ repugnat rus sui ipsius actione distãtia à suo recipiente. Omnis fra substãtialis creata, similarq accidentalis pcta per naturã ter creari, quamvis aliquando defacto ẽ dari valeat. Angelus ẽ, & mens humana adhuc separata ẽ ens naturale. Actione creata ẽ, qd per divinã inductionẽ repugnat creatio supernaturaliter educi, conservari, & eadem intrinsece repugnat,

bBA450
P936o
T
-0764-
see
bib file

taken from the mss Informaciones 1676-1822